

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший
Кафедра	Рисунок	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	7-8

Рисунок

Семестр 7-8

за навчальним графіком 2021-2022 н.р.

Викладач Хоменко Олександр Васильович, доцент
E-mail Nomenkooleksandr168@gmail.com
Заняття Вівторок 16.30-18.05, ауд. 418 (3 корпус)

Консультації Понеділок 12.00–13.00
Адреса ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон (057) 706-02-81 (кафедра рисунка)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Умови листування:

1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Рисунок) та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Рисунок за фахом» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду кафедри рисунку. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з класичного та сучасного світового рисунка та застосування додаткової літератури з дисципліни. Щотижневі виставки нарисів студентів біля кафедри рисунку корпусу №1

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: папір для м'якого матеріалу (розмір згідно композиції), олівці, сепія, сангіна, вугілля, соус.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Запропонована програма з навчальної дисципліни «Рисунок» для спеціальностей «Дизайн» базується на методичних досягненнях кафедри рисунку та на позитивному досвіді прогресивних зарубіжних мистецьких шкіл.

Спектр укладених тем передбачає глибокий органічний зв'язок із спеціальностями. Об'єктами вивчення і пластичного осмислення природи речей рисунковими засобами є – предметний світ, рослинний світ, тваринний світ, архітектура, тканина і людина, як найсуттєвіший об'єкт образо-

творення. Вивчення тем пізнавального, аналітичного, технічного і специфічного змісту в програмі супроводжується розвитком розуміння таких творчих засад осмислення натурального чи уявного матеріалу, як асоціації, інтерпретації, стилізації, враження, трансформації.

Рисунок служить розвитку творчих здібностей студентів. Саме розвивати, а не навчати. Нова генерація студентства позбавлена комплексів, забезпечена інформаційно і, якщо потребує, то лише ненав'язливої дорадчої участі педагога в оволодінні предметом.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Рисунок» складається з 7-8 семестрів, якій містить 3 модулі, 4 завдання, зв'язаних між собою змістовими складовими, та безпосередньо пов'язаних з завданнями по проектуванню.

Завдання з рисунку визначаються індивідуально для кожного студента, в залежності від теми проекту над яким він працює.

Модуль 1 містить пошук та визначення об'єктів

- 1) для короткострокових зарисовок безпосередньо пов'язаних з темами проектів:
- 2) безпосереднє виконання зарисовок (скетчів) з використанням здобутих знань та навичок протягом навчання (різноманітні матеріали, фактури, конструкції, простір, ергономічні вимоги тощо).

Модуль 2 містить практичні завдання:

- 1) Перший модуль, як підстава для створення оригінальних графічних композицій пов'язаних з темами спеціалізацій «Дизайн візуальних комунікацій», «Інноваційний дизайн».
- 2) Безпосереднє виконання затвердженої композиції (композицій). У підсумку експозиція може виглядати як окремий блок, від перших короткочасних зарисовок, з подальшим їх удосконаленням, стилізаціях, пошуків композиції та безпосередній кінцевий результат відповідно до теми проектування.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Основна форма вивчення курсу — комбінація практичної академічної і творчої роботи при виконанні аудиторних та поза аудиторних завдань в контексті учбового курсу.

Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про

що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відраджень, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримує бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ (за розкладом)

тиждні	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	практичні	Вступ до курсу. Скетчі з демонстратором пластичних поз.	4	Поточний перегляд	
2	2	практичні	Скетчі з демонстратором пластичних поз.	4	Поточний перегляд	
3-4	3	практичні	Ескізи згідно бесіди до курсу	8	Поточний перегляд	
5	4	практичні	Попередній перегляд ескізів Затвердження ескізів	4	Поточний перегляд	
6	5	практичні	Вибір матеріалу для виконання завдань.	4	Поточний перегляд	
7-8	6	практичні	Початок роботи у вибраному форматі	8	Поточний перегляд	
9	7	практичні	Поточний перегляд композиції	4	Поточний перегляд	
10-14	8	практичні	Робота з натурою	20	Поточний перегляд	
15			екзаменаційний перегляд	4		

1-9	13	практичні	Робота з на турою	17	Поточний перегляд	
10			екзаменаційний перегляд	3		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів в аркуші паперу;
- визначено та передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів автора;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає дуже майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання. Безпомилкове виконання базових вимог.

Добре (82–89 балів, В) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

Добре виконаний рисунок, але допущено 1-2 незначні помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Добре (75–81 балів, С) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- помітні добрі навички у передачі зображення, але недосконале використання графічного матеріалу і завершення рисунку.

Добре виконаний рисунок, але є недосконале виконання елементів, допущено 3-4 помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (64-74 балів D) . Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

- непогане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точно зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 5-6 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (60-63, E). Рисунок виконано майже непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- погане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точно зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 7-8 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.

Рисунок виконано незадовільно, допущено 9-10 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки.

Незадовільно (1-34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність

Рисунок виконано незадовільно, стадія рисунка не завершена.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5-8), а також участь у житті групи (1-3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авсиян О.А. Натура и рисование по представлению. Учебное пособие. — М.: Изобразительное искусство, 1985.
2. Аничкин Б.А. Стереоперспектива (Теоретические и практические стереоскопии чертежей): в двух частях. — Саратов: Изд.-во Саратовский университет, 1985.
3. Лаптев А.М. Рисунок пером. — М.: Изд.-во Академия художеств СССР, 1962.
4. Материалы и техника рисования: учебное пособие / отв. ред. Королев В.А. — М.: Изобразительное искусство; 2-е изд. — 1984, 3-е изд. — 1987

5. Ростовцев Н.Н. Академия рисунка: учебное пособие для студентов графических факультетов пединститутов. Дополненное и переработанное. — М.: 2-е издание, 1984.
6. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М., 1974.
7. Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства. // Пер. с англ. — М.: Прометей, 1994.
8. Даниэль С. М. Искусство видеть: о творческих способностях восприятия, о языке линий и красок и о воспитании зрителя. — Л.: Искусство, 1990.
9. Olofsson Erik. Design sketching.- 2014
10. Ros-Lien Stev. Sketching the basics. – 2014
11. Basic shetching techniques for the snustrial designer – 2014
12. Кети Джонсон. наброски и рисунок. – 2001
13. Даниленко В.Я. Дизайн.- Харків, ХДАДМ 2004